

LIBRIS | We know books
OCTAVIAN GOGA

Poezii

Prefață, fișă biobibliografică
și referințe critice
de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

CUPRINS

<i>Prefață</i> (Lucian Pricop).....	7	NE CHEAMĂ PĂMÂNTUL	
Fișă biobibliografică.....	11	(1909)	
Referințe critice	13	Fecunditas.....	74
		Prăpastie.....	76
POEZII (1905)		Cântecele mele.....	79
Rugăciune	25	Cosașul.....	80
Plugarii	27	De demult	82
Noi	29	Colindă.....	84
Oltul	31	Un om	85
Casa noastră	34	Graiul pâinii.....	88
Dascălul	36	În munți	90
Dăscălița	38	Prima lux	92
Bătrâni	40	Mi-a bătut un moș la poartă	94
Reîntors	41	Scrisoare	95
Departee.....	43	Acasă	96
Zadarnic	45	Asfințit.....	97
În codru.....	46	O rază.....	99
Dimineața.....	48	Cântece	102
Pe înserate	50	Moș Crăciun	105
De la noi	51		
Cântăreților de la oraș	53	DIN UMBRA ZIDURILOR	
Sara	55	(1913)	
Lăutarul.....	56	Revedere	106
A murit.....	58	Oaspe vechi.....	107
La groapa lui Laie	59	Mama	109
Pace.....	61	Măsuța mea	111
Singur.....	62	<i>Cântă apele</i>	
Părășiți	63	La mal.....	113
Toamna	64	Lacul	115
Copiilor (fragment).....	65	Scrisoarea ta	116
Părăsit	66	Gândește-te	117
Despărțire	67	<i>Coarde vechi</i>	
Clăcașii	68	Doina	118
Așteptare.....	72	Voi veniți cu mine	120

Poet	122
Strămoșii	123
Carmen laboris	126
Eu știu un basm	128
<i>Clipe</i>	
Trage-ți oblonul	130
Cântecele mele	131
Poetul	132
Mi-am făcut un cântec	134
Lacrimi	135
Coboară toamna	136
La moarte	137
Cum zbori cu trenul	139
Noapte	140
Apus	141

CÂNTECE FĂRĂ ȚARĂ (1916)

Fără țară	142
Așteptare	144
Pajurei cu două capete	145
Portretul	147
Apostolul	149
În mormânt la Argeș.....	150
Trecea convoiul mortuar.....	151
Aducerile-aminte	152
În suflet simt o teamă cum s-așterne	153
Noapte	155
Doi frați	157
Pribeag	158

DIN LARG (1939)	
Din larg	159
Poetul	161
Stejarul	162
Pace	163
<i>Război</i>	
De profundis	164
Poveste veche	167
Ceahlăul	168
<i>Noi</i>	
Vita nuova.....	169
Tovarăși	170
Pustiu	171
Tristia	172
Munții	173
Așteptare	174
O ramură întârziată	175
Apus	176
De profundis	177
<i>Astăzi</i>	
Am fost	178
Karlsbad	179
Marienbad	180
Franzensbad	181
Post bellum	182
Cântă moartea	183
<i>În sat</i>	
Cântecul cămășii (fragment) .	184
În mine câteodată	186
Trecea un om	187
Biseriçuța din Albac	188
Vânt de seară	189
În țintirim	190

**POEZII
(1905)****RUGĂCIUNE**

Rătăcitor, cu ochii tulburi,
Cu trupul istovit de cale,
Eu cad neputincios, stăpâne,
În fața strălucirii tale.
În drum mi se desfac prăpăstii,
Și-n negură se-mbracă zarea,
Eu în genunchi spre tine caut:
Părinte,-orânduie-mi cărarea!

În pieptul zbuciumat de doruri
Eu simt ispitele cum sapă,
Cum vor să-mi tulbure izvorul
Din care sufletul s-adapă.
Din valul lumii lor mă smulge
Și cu povața ta-nțeleaptă,
În veci spre cei rămași în urmă,
Tu, Doamne, văzul meu îndreaptă.

Dezleagă minții mele taina
Și legea farmecelor firii,
Sădește-n brațul meu de-a pururi
Tăria urii și-a iubirii.
Dă-mi cântecul și dă-mi lumina
Și zvonul firii-ndrăgostite,
Dă-i raza soarelui de vară
Pleoapei mele ostenite.

Alungă patimile mele,
Pe veci strigarea lor o frânge,
Și de durerea altor inimi
Învață-mă pe mine-a plânge.
Nu rostul meu, de-a pururi pradă
Ursitei maștere și rele,
Ci jalea unei lumi, părinte,
Să plângă-n lacrimile mele.

Dă-mi tot amarul, toată truda
Atâtor doruri fără leacuri,
Dă-mi viforul în care urlă
Și gem robiile de veacuri.
De mult gem umiliții-n umbră,
Cu umeri gârbovi de povară...
Durerea lor înfricoșată
În inimă tu mi-o coboară.

În suflet seamănă-mi furtună
Să-l simt în matca-i cum se zbate,
Cum tot amarul se revarsă
Pe strunele înfiorate;
Și cum sub bolta lui aprinsă,
În smalț de fulgere albastre,
Încheagă-și glasul de aramă:
Cântarea pătimirii noastre.

PLUGARII

La voi aleargă totdeauna
Truditu-mi suflet să se-nchine;
Voi singuri străjuiți altarul
Nădejdi noastre de mai bine.
Al vostru-i plânsul strunei mele
Creștini ce n-aveți sărbătoare,
Voi, cei mai buni copii ai firii,
Urziți din lacrimi și sudoare.

Cu mila-i nesfârșită, cerul
Clipirii voastre-nduioșate
I-a dat cea mai curată rază
Din sfânta lui seninătate.
El v-a dat suflet să tresară
Și inimă să se-nfioare,
De glasul frunzelor din codru,
De șopot tainic de izvoare.

În coapsa grăitoarei miriști
Devreme plugul vostru ară;
E primăvară pe câmpie,
Și-n ochiul vostru-i primăvară.
Blând tainele vi le desface
Din sânu-i milostiva glie,
Căci toată floarea vă cunoaște
Și toată frunza ei vă știe.

Purtați cu brațele-amândouă
A muncii rodnică povară,
Subt strălucirea-nlăcrimată
A dimineților de vară.
Și nimeni truda nu v-alină,
Doar bunul cerului părinte,

De sus, pe frunte vă aşază
Cununa razelor lui sfinte.

A voastră-i jalea cea mai mare,
A voastră-i truda cea mai sfântă,
Stăpânul vitreg vă loveşte,
Când cerul bine-vă-cuvântă.
Dar dacă-n schimbul pâinii voastre,
Piticul vă plăteşte fiere,
Îndurător v-ascultă Domnul
Şi vă trimite mângâiere.

Când doarme plugul pe rotile,
În pacea serilor de toamnă,
La voi coboară Cosânzeana,
A visurilor noastre doamnă.
Vin crai cu argintate coifuri
Şi-n aur zânele bălaie:
Atâta strălucire-ncape
În bietul bordeiaş de paie.

Fraţi buni ai frunzelor din codru,
Copii ai mândrei bolţi albastre,
Sfinţiţi cu roua suferinţii
Țărâna plaiurilor noastre!
Din casa voastră, unde-n umbră
Plâng doinele şi râde hora,
Va străluci odată vremii
Norocul nostru,-al tuturor.

A mea e lacrima ce-n tremur
Prin sita genelor se frânge,
Al meu e cântul ce-n pustie
Neputincioasa jale-şi plânge.
Ci-n pacea obidirii voastre,
Ca-ntr-un întins adânc de mare,
Trăieşte-nfricoşatul vifor
Al vremilor răzbunătoare.

NOI

La noi sunt codri verzi de brad
Și câmpuri de mătăasă;
La noi atâția fluturi sunt,
Și-atâta jale-n casă.
Privighetori din alte țări
Vin doina să ne-asculte;
La noi sunt cântece și flori
Și lacrimi multe, multe...

Pe boltă, sus, e mai aprins,
La noi, bătrânul soare,
De când pe plaiurile noastre
Nu pentru noi răsare...
La noi de jale povestesc
A codrilor desișuri,
Și jale duce Murășul,
Și duc tustrele Crișuri.

La noi nevestele plângând
Sporesc pe fus fuiorul,
Și-mbrățișându-și jalea plâng
Și tata, și feciorul.
Sub cerul nostru-nduioșat
E mai domoală hora,
Căci cântecele noastre plâng
În ochii tuturor.

Și fluturii sunt mai sfoși
Când zboară-n zări albastre,
Doar roua de pe trandafiri
E lacrimi de-ale noastre.
Iar codrii ce-nfrățiți cu noi
Își înfioară sânul

Spun că din lacrimi e-mpletit
Și Oltul, biet, bătrânul...

Avem un vis neîmplinit,
Copil al suferinții,
De jalea lui ne-au răposat
Și moșii, și părinții...
Din vremi uitate, de demult,
Gemând de grele patimi,
Deșertăciunea unui vis
Noi o stropim cu lacrimi...

OLTUL

Mult iscusita vremii slovă
Nu spune clipa milostivă
Ce ne-a-nfrățit pe veci necazul
Și veselia deopotrivă...
Mărită fie dimineața
Ce-a săvârșit a noastră nuntă,
Bătrâne Olt! – cu buza arsă
Îți sărutăm unda căruntă.

În cetățuia ta de apă
Dorm cântecele noastre toate
Și fierbe tănuita jale
A visurilor sfărâmate.
Tu împletești în curcubeie
Comoara lacrimilor noastre,
Și cel mai scump nisip tu-l duci
În valul Dunării albastre.

La sânul tău vin, în amurguri,
Sfioase, fetele fecioare,
Și dimineața vin neveste
Cu șorțul prins în cingătoare –
Și vin păstori cu gluga albă,
Din fluier povestindu-și dorul –
Și câte cântece și lacrimi
Nu duce valul, călătorul...

Drumeț, bătut de gânduri multe,
Ne lași atât de greu pe noi,
Îmbrățișându-ne câmpia,
Te uiți adesea înapoi.
Așa domol te poartă firea,
Căci duce unda-ți gânditoare:

LIBRARY
De durerea unui neam ce-așteaptă
De mult o dreaptă sărbătoare.
Demult, în vremi mai mari la suflet,
Erai și tu haiduc, moșnege,
Când domni vicleni jurau pe spadă
Să sfarme sfânta noastră lege;
Tu, frate plânsetelor noastre
Și răzvrătirii noastre frate,
Urlai tăriilor amarul
Mâniei tale-nfricoșate.

Cum tresăreau încremenite,
În jocurile lor buiestre,
Oștiri cu coifuri de aramă
Și roibi cu aur pe căpestre
Când la strigarea ta de tată
Grăbeau din codri la poiene,
Strângând săcuri la subțioară,
Feciorii mândrei Cosânzene.

Zdrobită-n praf, murea arama,
Și codrul chiotea, viteazul;
Iar tu, frăține, mare meșter,
Biruator frângeai zăgazul
Și,-mbujorându-te la față,
Treceai prin văile afunde,
Încovoindu-ți îndărătnic
Mărețul tău grumaz de unde.

Slăvite fărmituri a vremii
De mult v-am îngropat văleatul...
Neputincios pari și tu astăzi –
Te-a-ncins cu lanțuri împăratul.
Ca unda ta strivită, gemem
Și noi, tovarășii tăi buni,
Dar de ne-om prăpădi cu toții,
Tu, Oltule, să ne răzbuni!

Să verși păgân potop de apă
Pe șesul holdelor de aur;

Să piară glia care poartă
Înstrăinatul nost' tezaur;
Țărâna trupurilor noastre
S-o scurmi de unde ne-ngropară
Și să-ți aduni apele toate –
Să ne mutăm în altă țară!